

## REGULAMIN PRAKTYK

### dla kierunku **TEOLOGIA** ze specjalnością nauczycielską na Wydziale Teologicznym US

#### w ramach przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela religii

Na podstawie *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*

### § 1

#### Zasady ogólne

Praktyka w ramach kształcenia nauczycielskiego na kierunku teologia odbywa się w wymiarze 150 godzin w dwóch modułach: **praktyka opiekuńczo-wychowawcza** w wymiarze 30 godz. oraz **praktyka dydaktyczna** w wymiarze 120 godzin. Jest jednakowa dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

### § 2

#### Cele praktyki

Celem praktyki opiekuńczo-wychowawczej jest kształtowanie kompetencji w zakresie psychologiczno-pedagogicznym dla danych etapów edukacyjnych.

Celem praktyki dydaktycznej jest kształtowanie kompetencji dydaktycznych dla odpowiednich etapów edukacyjnych oraz integracja zdobywanych umiejętności z procesem kształcenia.

W trakcie realizacji praktyk student podejmuje różnorodne formy aktywności oraz prowadzi samodzielnie zajęcia dydaktyczne.

### § 3

#### Zakres praktyki

#### **Praktyka opiekuńczo-wychowawcza**

1. Zapoznanie się ze specyfiką szkoły, w której praktyka jest odbywana.
2. Obserwowanie:
  - a) zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów,
  - b) aktywności poszczególnych uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku),
  - d) czynności podejmowanych przez opiekuna prowadzącego oraz prowadzonych przez niego zajęć,
  - e) działań podejmowanych przez opiekuna prowadzącego na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie.
3. Współdziałanie z opiekunem prowadzącym w:
  - a) sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnianiu bezpieczeństwa,
  - b) podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
  - c) prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych.
4. Pełnienie roli opiekuna-wychowawcy, w szczególności:
  - a) poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,

- b) samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych wobec grupy i poszczególnych uczniów i wychowanków w grupie,
  - c) sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów i wychowanków,
  - d) organizacja i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
  - e) podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad.
5. Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
- a) prowadzenie dokumentacji praktyki,
  - b) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
  - c) ocena własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
  - d) ocena przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
  - e) konsultacje z opiekunem prowadzącym w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań,
  - f) omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów.

### **Praktyka dydaktyczna**

1. Zapoznanie się ze specyfiką szkoły, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań dydaktycznych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji.
2. Obserwowanie:
  - a) czynności podejmowanych przez opiekuna prowadzącego w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów,
  - b) toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych,
  - c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – uczeń oraz interakcji między dziećmi lub młodzieżą w toku lekcji,
  - d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w klasie, ich prawidłowości i zakłóceń,
  - e) sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów,
  - f) sposobu oceniania uczniów,
  - g) sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej,
  - h) działań podejmowanych przez opiekuna prowadzącego na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny,
  - i) organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje).
3. Współdziałanie z opiekunem prowadzącym w:
  - a) planowaniu i przeprowadzeniu lekcji,
  - b) organizowaniu pracy w grupach,
  - c) przygotowywaniu pomocy dydaktycznych,
  - d) wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej,
  - e) kontrolowaniu i ocenianiu uczniów,
  - f) podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
  - g) organizowaniu przestrzeni klasy,
  - h) podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. Pełnienie roli nauczyciela, w szczególności:
  - a) planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
  - b) dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej,

- c) organizacja i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
  - d) wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
  - e) dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju uczniów,
  - f) dostosowywanie podejmowanych działań do możliwości i ograniczeń uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - g) diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów,
  - h) podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
  - i) podejmowanie działań wychowawczych w toku pracy dydaktycznej, w miarę pojawiających się problemów, w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad,
  - j) podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami.
5. Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
- a) prowadzenie dokumentacji praktyki,
  - b) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
  - c) ocena własnego funkcjonowania w toku wypełniania roli nauczyciela (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
  - d) ocena przebiegu prowadzonych lekcji (zajęć) oraz realizacja zamierzonych celów,
  - e) konsultacje z opiekunem prowadzącym w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych lekcji (zajęć),
  - f) omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów.

#### § 4

#### Zasady organizacji praktyk

1. Praktyką studenta w szkole kieruje **nauczyciel – opiekun prowadzący**.
2. Opiekunem praktyk może być nauczyciel zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, posiadający uprawnienia do nauczania przedmiotu na właściwym poziomie systemu szkolnictwa i mający co najmniej 3-letnie doświadczenie w jego prowadzeniu.
3. Lekcje prowadzone przez studenta muszą być równomiernie rozłożone w czasie, w miarę możliwości nie więcej niż trzy dziennie, z uwagi na potrzebę gruntownego ich przygotowania.
4. Do obowiązków **nauczyciela – opiekuna prowadzącego** należy:
  - a) określenie na początku praktyki szczegółowego planu jej przebiegu, obejmującego tematy i terminy lekcji hospitowanych przez studenta;
  - b) ustalenie tematów i terminów lekcji prowadzonych przez studenta, przy czym termin pierwszej lekcji powinien być ustalony co najmniej na trzy dni przed jej przeprowadzeniem;
  - c) określenie zakresu i terminów innych czynności wykonywanych przez studenta;
  - d) dbanie o poziom merytoryczny i metodyczny prowadzonych przez studenta zajęć;
  - e) ocena konspektów i przeprowadzonych lekcji oraz przebiegu całości praktyki;
  - f) ułatwienie studentowi dostępu do pomocy naukowych i środków dydaktycznych znajdujących się w szkole (książki, podręczniki, sprzęt audiowizualny, komputer itp.);
  - g) omówienie ze studentem lekcji hospitowanych i prowadzonych.
5. Praktyką studenta z ramienia uczelni kieruje pracownik Uniwersytetu Szczecińskiego – **opiekun praktyk**, powoływany przez Dziekana Wydziału.
6. Do obowiązków **opiekuna praktyk – pracownika US** należy:
  - a) zorganizowanie spotkania informacyjnego przed rozpoczęciem praktyk;
  - b) przeprowadzenie na ćwiczeniach z danego przedmiotu dyskusji ze studentami dotyczących przebiegu praktyk, efektów prowadzonych obserwacji, współdziałania z nauczycielem – szkolnym opiekunem praktyki, pełnienia roli nauczyciela, własnej oceny prowadzonych lekcji i doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych;
  - c) zaliczenie praktyki na podstawie przebiegu praktyki i opinii nauczyciela – opiekuna prowadzącego.

## § 5 Obowiązki studenta

1. Do obowiązków studenta należy:
  - a) stawienie się w szkole w tygodniu poprzedzającym praktykę celem omówienia jej planu;
  - b) przekazanie opiekunowi praktyk – pracownikowi US planu praktyki w ciągu 3 dni od jej rozpoczęcia;
  - c) przestrzeganie w czasie trwania praktyki obowiązującego w szkole statutu i dyscypliny pracy;
  - d) przedstawienie nauczycielowi – opiekunowi prowadzącemu konspektu lekcji nie później niż jeden dzień przed planowaną lekcją, która może zostać przeprowadzona tylko po akceptacji konspektu przez nauczyciela;
  - e) dołożenie wszelkich starań, aby prowadzone lekcje były zróżnicowane pod względem realizowanego materiału i dydaktycznym (różne typy lekcji, formy pracy i zabiegi metodyczne);
  - f) złożenie opiekunowi praktyk z ramienia uczelni pełnej dokumentacji przebiegu praktyki.
2. Dokumentacja przebiegu praktyki powinna zawierać:
  - a) standaryzowany dziennik praktyk (według wzoru przygotowanego przez Uczelniane Centrum Edukacji – opis czynności realizowanych każdego dnia, potwierdzony przez opiekuna prowadzącego);
  - b) opinię z przebiegu praktyki wystawioną przez nauczyciela – opiekuna prowadzącego i podpisaną przez dyrektora szkoły;
  - c) konspekty prowadzonych lekcji i zajęć pozalekcyjnych ocenione przez nauczyciela – opiekuna prowadzącego;
  - d) karty obserwacji zajęć prowadzonych przez opiekuna prowadzącego.
3. Studentowi w czasie praktyki nie wolno pełnić zastępstw za nieobecnych nauczycieli ani prowadzić żadnych zajęć z uczniami bez nadzoru nauczyciela prowadzącego.
4. Praktyka nie jest równoznaczna ze stosunkiem pracy i odpowiedzialność za prawidłowy tok zajęć prowadzonych przez studenta oraz za bezpieczeństwo uczniów spoczywa na nauczycielu.

## § 6 Plan praktyk

Praktyka opiekuńczo-wychowawcza dla danego etapu edukacyjnego (szkoła podstawowa kl. I-III, szkoła podstawowa kl. IV-VIII, szkoły ponadpodstawowe) poprzedza bezpośrednio praktykę dydaktyczną dla tego etapu.

Praktyka opiekuńczo-wychowawcza dla danego etapu edukacyjnego (szkoła podstawowa kl. I-III, szkoła podstawowa kl. IV-VIII, szkoły ponadpodstawowe) poprzedza bezpośrednio praktykę dydaktyczną dla tego etapu.

Praktyki realizowane są w trzech częściach:

- semestr letni IV roku studiów – I etap edukacyjny (klasy I-III szkoły podstawowej)
- wrzesień po IV roku studiów – II etap edukacyjny (klasy IV-VIII szkoły podstawowej)
- semestr letni V roku studiów – III etap edukacyjny (szkoły ponadpodstawowe)

Każda z tych trzech części obejmuje najpierw 10 godzin praktyki opiekuńczo-wychowawczej odpowiadającej danemu etapowi edukacyjnemu, a następnie 40 godzin praktyki dydaktycznej przewidzianej dla tego etapu.

Student, który z przyczyn obiektywnych nie ma możliwości odbycia praktyki w wyznaczonym czasie, może wystąpić do Dziekana Wydziału Teologicznego US o pozwolenie na odbycie praktyki w innym czasie.

1. Praktyka opiekuńczo-wychowawcza (10 godz. – szkoła podstawowa kl. I-III; 10 godz. – szkoła podstawowa kl. IV-VIII; 10 godz. – szkoły ponadpodstawowe)

Rodzaj zajęć	Ilość godzin <sup>1</sup>
Udział w lekcjach wybranej klasy oraz obserwacja zachowań konkretnych uczniów	3 – 3 – 3
Hospitowanie lekcji wychowawczej	2 – 2 – 2
Samodzielne prowadzenie lekcji wychowawczej	1 – 1 – 1
Poznanie pracy pedagoga szkolnego (dokumentacja, asystowanie podczas działań)	1 – 1 – 1
Poznanie programu wychowawczego oraz zasad organizacji pracy szkoły	2 – 2 – 2
Inne: udział w uroczystościach szkolnych, w pełnieniu dyżuru na przerwie, w spotkaniach z rodzicami, w posiedzeniach Rad Rodziców, Rad Pedagogicznych, poznanie form pracy pozalekcyjnej oraz działalności organizacji uczniowskich itp.	1 – 1 – 1

2. Praktyka dydaktyczna – semestr letni IV roku studiów – szkoła podstawowa kl. I-III (40 godz.)

- a) Plan praktyki realizowanej w okresie normalnego funkcjonowania szkół:

Rodzaj zajęć	Ilość godzin
Obserwacja lekcji religii	20
Obserwacja innych lekcji z przedmiotów humanistycznych	10
Samodzielne prowadzenie lekcji	5
Konsultacje z opiekunem prowadzącym	5

- b) Plan praktyki realizowanej w okresie nadzwyczajnym (epidemia, pandemia), kiedy szkoły pracują w trybie zdalnym, hybrydowym lub gdy odbycie pełnej praktyki w tradycyjnej formie jest niemożliwe:

Rodzaj zajęć	Ilość godzin
Obserwacja lekcji religii	10
Obserwacja innych lekcji z przedmiotów humanistycznych	5
Samodzielne prowadzenie lekcji	10
Konsultacje z opiekunem prowadzącym	5
Wykonanie zadań wskazanych przez opiekuna praktyk	10

3. Praktyka dydaktyczna – wrzesień po IV roku studiów – szkoła podstawowa kl. IV-VIII (40 godz.)

- a) Plan praktyki realizowanej w okresie normalnego funkcjonowania szkół:

Rodzaj zajęć	Ilość godzin
Obserwacja lekcji religii	20
Samodzielne prowadzenie lekcji	15
Konsultacje z opiekunem prowadzącym	5

- b) Plan praktyki realizowanej w okresie nadzwyczajnym (epidemia, pandemia), kiedy szkoły pracują w trybie zdalnym, hybrydowym lub gdy odbycie pełnej praktyki w tradycyjnej formie jest niemożliwe:

Rodzaj zajęć	Ilość godzin
Obserwacja lekcji religii	10
Samodzielne prowadzenie lekcji	15
Konsultacje z opiekunem prowadzącym	5
Wykonanie zadań wskazanych przez opiekuna praktyk	10

<sup>1</sup> Pierwsza liczba oznacza ilość godzin w szkole podstawowej kl. I-III, druga – w szkole podstawowej kl. IV-VIII, trzecia – w szkołach ponadpodstawowych.

#### 4. Praktyka dydaktyczna – semestr letni V roku studiów – szkoły ponadpodstawowe (40 godz.)

a) Plan praktyki realizowanej w okresie normalnego funkcjonowania szkół:

Rodzaj zajęć	Ilość godzin
Obserwacja lekcji religii	10
Samodzielne prowadzenie lekcji	25
Konsultacje z opiekunem prowadzącym	5

b) Plan praktyki realizowanej w okresie nadzwyczajnym (epidemia, pandemia), kiedy szkoły pracują w trybie zdalnym, hybrydowym lub gdy odbycie pełnej praktyki w tradycyjnej formie jest niemożliwe:

Rodzaj zajęć	Ilość godzin
Obserwacja lekcji religii	10
Samodzielne prowadzenie lekcji	15
Konsultacje z opiekunem prowadzącym	5
Wykonanie zadań wskazanych przez opiekuna praktyk	10

5. Plan zadań wskazanych przez opiekuna praktyk (10 godzin) – w okresie nadzwyczajnym, kiedy szkoły pracują w trybie zdalnym, hybrydowym lub gdy odbycie pełnej praktyki w tradycyjnej formie jest niemożliwe:

Rodzaj zadania	Ilość godzin
Sporządzenie i omówienie konspektu	4
Analiza wybranej metody aktywizującej	2
Wykonanie prezentacji multimedialnej	2
Analiza lekcji (bądź jej części) przeprowadzonej on-line	2

Uwagi:

1. Zaliczenia wyszczególnionych zadań w dzienniku praktyk dokonuje opiekun praktyk.
2. Podejmowane działania muszą dotyczyć etapu edukacyjnego, którego dotyczy praktyka (szkoła ponadpodstawowa).
3. Zadania dotyczą przedmiotu religia, z wyjątkiem pozycji dotyczącej analizy lekcji bądź jej części przeprowadzonej on-line, gdzie jedna z analizowanych lekcji może być z innego przedmiotu (z bloku humanistycznego).
4. Jeśli nie potrzeba wszystkich 10 godzin, ponieważ po odbytej części praktyki brakuje ich mniej, można zrealizować brakujące godziny według własnego uznania.
5. Przygotowane materiały należy przysyłać uczelnianemu opiekunowi praktyki.

### § 7

#### Zaliczenie praktyk

Warunkiem zaliczenia praktyki jest przedłożenie u wydziałowego opiekuna praktyki:

- opinii o przebiegu praktyki,
- dziennika praktyki z pozytywną oceną opiekuna prowadzącego.

### § 8

#### Postanowienia końcowe

Program praktyk wchodzi w życie od semestru letniego roku akademickiego **2020/2021**.